

I. Program nauczania historii w klasach IV - VIII szkoły podstawowej "Wczoraj i dziś", Nowa Era, Tomasz Maćkowski.

II. Wymagania edukacyjne z historii w klasie 6.

<b>Konieczne</b>	<b>Podstawowe</b>	<b>Rozszerzające</b>	<b>Dopelniające</b>	<b>Wykraczające</b>
<b>Ocena dopuszczająca</b>	<b>Ocena dostateczna</b>	<b>Ocena dobra</b>	<b>Ocena bardzo dobra</b>	<b>Celująca</b>
<b>Rozdział I: Narodziny nowożytnego świata.</b>				
<b>Podstawa programowa: VIII.1; IX.1,2,3.</b>				
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Wymienia – przyczyny wielkich odkryć geograficznych.</li> <li>Opisuje rozwój niewolnictwa.</li> <li>Wskazuje renesans jako powrót do antycznych wzorców – humanizm i nowy stosunek do Boga oraz człowieka.</li> <li>Wymienia – przyczyny reformacji.</li> </ul>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Zna znaczenie terminów: <i>cywilizacje prekolumbijskie</i>.</li> <li>Charakteryzuje Bartolomeo Diaz, Krzysztof Kolumb, Vasco da Gama i ich dokonania – opłynięcie kuli ziemskiej przez członków wyprawy Ferdynanda Magellana.</li> <li>Zna znaczenie terminów: <i>karawela, kompas, busola, astrolabium, globus, Nowy Świat</i>.</li> <li>Wyjaśnia znaczenie terminów:</li> </ul>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Charakteryzuje Amerykę przed przybyciem Europejczyków – Majowie i ich osiągnięcia – cywilizacja Azteków – imperium Inków i ich osiągnięcia.</li> <li>Opisuje podbój Nowego Świata i wyniszczenie cywilizacji prekolumbijskich – konkwista – Ferdynand Cortez, Francesco Pizarro – pojawienie się mocarstw kolonialnych – rozwój</li> </ul>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>ocenia wpływ odkryć geograficznych na życie społeczno-gospodarcze i kulturowe Europy oraz Nowego Świata.</li> <li>wymienia przyczyny i następstwa reformacji, opisuje cele i charakteryzuje działalność Marcina Lutra i Jana Kalwina oraz przedstawia okoliczności powstania Kościoła anglikańskiego.</li> <li>wyjaśnia cele zwołania soboru trydenckiego i charakteryzuje</li> </ul>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>wyjaśnia przyczyny i ocenia wpływ odkryć geograficznych na życie społeczno-gospodarcze i kulturowe Europy oraz umieszcza w czasie i przestrzeni wyprawy Krzysztofa Kolumba, Vasco da Gamy, Ferdynanda Magellana oraz sytuuje w przestrzeni posiadłości kolonialne Portugalii i Hiszpanii, Nowego Świata.</li> <li>rozpoznaje charakterystyczne cechy renesansu europejskiego;</li> </ul>

	<p>konkwistador, <i>kolonia</i>, <i>metropolia</i>, <i>plantacja</i>, „<i>złoty trójkąt</i>”.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Zna postacie Erazm z Rotterdamu jako przykład humanisty – Jan Gutenberg i wpływ druku na rozwój intelektualny renesansu – Mikołaj Kopernik i teoria heliocentryczna – Galileusz – kontynuator myśli Kopernika.</li> <li>• Zna znaczenie terminów: <i>renesans</i>, <i>humanizm</i>, <i>człowiek renesansu</i>, <i>mecenat</i>.</li> <li>• Zna znaczenie terminów: <i>reformacja</i>, <i>protestantyzm</i>, <i>ewangelicy</i>, <i>predestynacja</i>, <i>zбір</i>, <i>pastor</i>.</li> <li>• Zna znaczenie terminów: <i>kontrreformacja</i>, <i>jezuici</i>, <i>indeks ksiąg zakazanych</i>, <i>kalendarz juliański</i>, <i>kalendarz gregoriański</i>.</li> </ul>	<p>handlu w Europie Zachodniej – nowe rośliny i ich wpływ na życie Europejczyków.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Charakteryzuje renesans w sztuce – twórczość Leonarda da Vinci, Michała Anioła, Rafaela Santi.</li> <li>• Wymienia przyczyny reformacji – wystąpienie Marcina Lutra – wyznania reformowane: luteranizm, kalwinizm – powstanie Kościoła anglikańskiego – rozwój reformacji w Europie – wojny i prześladowania religijne – skutki reformacji w polityce, edukacji i kulturze.</li> </ul>	<p>reformę Kościoła katolickiego.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Zna przyczyny – zwołanie soboru trydenckiego – reformy Kościoła katolickiego – zakon jezuitów i jego działalność – wojna trzydziestoletnia i pokój religijny między katolikami, luteranami oraz kalwinistami.</li> </ul>	<p>charakteryzuje największe osiągnięcia Leonarda da Vinci, Michała Anioła, Rafaela Santi, Erazma z Rotterdamu, Mikołaja Kopernika, Galileusza i Jana Gutenberga.</p>
--	---	---	---	---

**Rozdział II: W Rzeczypospolitej szlacheckiej**  
**Podstawa programowa: VII.4; IX.1,2,4,5,6,7,8.**

<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Wskazuje prawa i obowiązki szlachty.</li> <li>• Dokonuje podział szlachty pod względem majątkowym.</li> </ul> <p>Wskazuje rozwój folwarków pańszczyźnianych – najważniejsze elementy folwarku szlacheckiego.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Potrafi opowiedzieć o humanizmie w Polsce.</li> <li>• Charakteryzuje Rzeczpospolitą Obojga Narodów państwem wieloetnicznym i wielowyznaniowym</li> <li>• Wie jakie były – okoliczności wygaśnięcia dynastii Jagiellonów.</li> <li>• Wskazuje zasady przeprowadzenia elekcji króla.</li> </ul>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Opisuje – znaczenie konstytucji <i>Nihil novi</i> – zasady funkcjonowania demokracji szlacheckiej – sejm walny i jego znaczenie dla kraju.</li> <li>• Zna – znaczenie terminów: <i>szlachta, herb, przywilej, pospolite ruszenie, demokracja szlachecka, sejm walny, sejmik ziemski, królewszczyzny, magnateria, średnia szlachta, szlachta zagrodowa, gołota.</i></li> <li>• Zna znaczenie terminów: <i>folwark, dwór, pańszczyzna, lamus, spław rzeczny, spichlerz, szkuta.</i></li> <li>• Zna znaczenie terminów: <i>ruch egzekucyjny, rozejm, hołd lenny, car, Inflanty.</i></li> <li>• Wskazuje Mikołaja Kopernika i jego</li> </ul>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Opisuje spław rzeczny Wisłą do Gdańska – rozwój ekonomiczny Gdańska – uprzywilejowana pozycja szlachty w gospodarce (przywilej piotrkowski z 1496 roku).</li> <li>• Charakteryzuje ostatnią wojnę z Krzyżakami, hołd pruski i jego skutki, konflikt z państwem moskiewskim, rywalizacja o Inflanty za panowania Zygmunta II Augusta, skutki wojen o Inflanty.</li> <li>• Charakteryzuje złoty wiek kultury polskiej, twórczość Mikołaja Reja i Jana Kochanowskiego</li> <li>• Charakteryzuje proces publicystyki na przykładzie pism Andrzeja Frycza Modrzewskiego,</li> </ul>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• umieszcza w czasie i opisuje najważniejsze wydarzenia w dziedzinie polityki wewnętrznej ostatnich Jagiellonów (IX.4)</li> <li>• – opisuje model polskiego życia gospodarczego w XVI wieku, uwzględniając</li> <li>• działalność gospodarczą polskiej szlachty i rolę chłopów.</li> <li>• charakteryzuje politykę zagraniczną ostatnich Jagiellonów, ze szczególnym uwzględnieniem powstania Prus Książęcych.</li> <li>• rozpoznaje charakterystyczne cechy renesansu europejskiego; charakteryzuje największe osiągnięcia [...] Mikołaja Kopernika, Galileusza.</li> </ul>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• charakteryzuje rozwój monarchii stanowej i uprawnień stanu szlacheckiego (rozwój przywilejów szlacheckich do konstytucji <i>Nihil novi</i>).</li> <li>• umieszcza w czasie i opisuje najważniejsze wydarzenia w dziedzinie polityki wewnętrznej ostatnich Jagiellonów.</li> <li>• przedstawia największe osiągnięcia polskiego renesansu i reformacji, uwzględniając twórczość Mikołaja Reja, Jana Kochanowskiego, Andrzeja Frycza Modrzewskiego; rozpoznaje obiekty sztuki renesansowej na ziemiach polskich.</li> </ul>
--	--	---	---	--

	<p>dzieło jako przełomowe odkrycie.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Zna znaczenie terminów: <i>złoty wiek</i>, <i>krużganek</i>, <i>paź</i>, <i>arras</i>, <i>układ geocentryczny</i>, <i>układ heliocentryczny</i>.</li> <li>• Zna znaczenie terminów: <i>unia realna</i>.</li> <li>• Zna znaczenie terminów: <i>innowierca</i>, <i>konfederacja</i>, <i>„państwo bez stosów”</i>, <i>arianie</i>, <i>cerkiew</i>, <i>synagoga</i>.</li> </ul>	<p>tłumaczenie Biblii na język polski</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• – przebudowa Wawelu w stylu renesansowym</li> <li>• Wymienia przyczyny zawarcia unii lubelskiej (z uwzględnieniem wojny o Inflanty) – sejm w Lublinie i jego postanowienia</li> <li>• Opisuje Rzeczpospolitą Obojga Narodów – ustrój i organy władzy.</li> <li>• Charakteryzuje Rzeczpospolita Obojga Narodów jako państwo wielonarodowe i wielowyznaniowe.</li> <li>• Opisuje oraz wskazuje rozwój protestantyzmu na ziemiach polskich, konfederacja warszawska i jej postanowienia, pojęcie tolerancji religijnej, rozwój reformacji na ziemiach polskich, przykłady świątyń różnych religii</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• charakteryzuje stosunki wyznaniowe i narodowościowe w Rzeczypospolitej; wyjaśnia główne założenia konfederacji warszawskiej.</li> <li>• wyjaśnia okoliczności uchwalenia artykułów henrykowskich i przedstawia zasady wolnej elekcji; omawia przebieg i rezultaty pierwszych wolnych elekcji.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• umieszcza w czasie i opisuje najważniejsze wydarzenia w dziedzinie polityki wewnętrznej ostatnich Jagiellonów</li> <li>• – przedstawia okoliczności zawarcia unii realnej pomiędzy Polską a Litwą (1569) i jej główne postanowienia.</li> </ul>
--	--	--	---	--

		<p>i wyznań na ziemiach polskich,          Wie jak wyglądała pierwsza wolna elekcja i wybór Henryka Walezego – <i>Artykuły henrykowskie</i> i <i>pacta conventa</i>          – znaczenie wolnych elekcji dla funkcjonowania Rzeczypospolitej Obojga Narodów</p>		
<p><b>Rozdział III: W obronie granic Rzeczypospolitej.          Podstawa programowa: X.3; XI.1,2,4,5,6.</b></p>				
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Charakteryzuje Anna Jagiellonka i Stefan Batory władcami Rzeczypospolitej.</li> <li>• Opisuje husarie (znaczenie, uzbrojenie, sposób walki).</li> <li>• Charakteryzuje – Kozaków zaporoskich i rejestr kozacki</li> <li>• uzbrojenie wojsk kozackich</li> <li>• działania magnaterii na ziemiach ruskich.</li> <li>• Wymienia skutki wojen w XVII wieku</li> </ul>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Opisuje Wazowie na tronie polskim</li> <li>• pokój w Polanowie.</li> <li>• Zna znaczenie terminów: <i>Siedmiogród, piechota wybraniecka, samozwaniec, kreml, bojar, hetman.</i></li> <li>• Zna znaczenie terminów: <i>ćło, husaria.</i></li> <li>• Zna znaczenie terminów: <i>Dzikie Pola, Zaporozze, Kozacy, Kozaczyzna,</i></li> </ul>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Opisuje wojnę z Moskwą o Inflanty i ziemię połocką</li> <li>• dymitriady</li> <li>• bitwa pod Kłuszynem i zajęcie Kremla</li> <li>• hołd złożony przez cara Szujskiego królowi Rzeczypospolitej</li> <li>• postać hetmana Stanisława Żółkiewskiego.</li> <li>• Charakteryzuje konflikt o tron szwedzki między</li> </ul>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• wyjaśnia główne przyczyny wojen Rzeczypospolitej z Szwecją.</li> <li>• sytuuje w czasie, lokalizuje i omawia najważniejsze bitwy w XVII wieku.</li> <li>• wyjaśnia główne przyczyny wojen Rzeczypospolitej z Rosją [...] (XI.1)</li> <li>• wyjaśnia przyczyny, cele i następstwa powstania Bohdana</li> </ul>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• opisuje panowanie Stefana Batorego, ze szczególnym uwzględnieniem jego polityki zewnętrznej.</li> <li>• wyjaśnia główne przyczyny wojen Rzeczypospolitej z Rosją.</li> <li>• sytuuje w czasie, lokalizuje i omawia najważniejsze bitwy w XVII wieku.</li> <li>• omawia przebieg i znaczenie potopu szwedzkiego.</li> </ul>

<p>(straty terytorialne i ludnościowe, kryzys gospodarczy, upadek znaczenia miast)</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Wskazuje idee kultury barokowej.</li> <li>• Charakteryzuje cechy stylu barokowego w architekturze, malarstwie i rzeźbie</li> <li>• Wymienia wzorce architektury barokowej.</li> </ul>	<p><i>żold, grekokatolicy, chan, oseledec, buława.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Zna znaczenie terminów: <i>piknier, muszkieter.</i></li> </ul> <p>Wskazuje postanowienia pokoju polsko-turecki</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Zna znaczenie terminów: <i>imperium osmańskie, sultan, jasyr, janczarzy, haracz, wielki wezyr, ekspansja</i></li> <li>• Charakteryzuje liberum veto i upadek szlacheckiego parlamentaryzmu</li> <li>• – skutki rokoszu Lubomirskiego</li> <li>• Zna znaczenie terminów: <i>stulecie wojen, rokosz.</i></li> <li>• Zna znaczenie terminów: <i>ornament, putto, przepych, sanktuarium, kalwaria, gzyms, fasada, ambona, Sarmaci, żupan, kontusz, karabela, kształciczek.</i></li> </ul>	<p>przedstawicielami dynastii Wazów</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– konflikt o Inflanty ze Szwecją</li> <li>– bitwa pod Kircholmem</li> <li>– postać Jana Karola Chodkiewicza</li> <li>– wojna o ujście Wisły i bitwa pod Oliwą</li> <li>– rozejmy w Starym Targu i Sztumskiej Wsi</li> </ul> <p>Opisuje wybuch i przebieg powstania Chmielnickiego</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– bitwa pod Beresteczkiem</li> <li>– interwencja Rosji i utrata lewobrzeżnej Ukrainy</li> <li>– skutki powstania Chmielnickiego</li> </ul> <p>Charakteryzuje najazd szwedzki na Rzeczpospolitą</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– postawy szlachty i magnaterii wobec najazdu</li> <li>– obrona Jasnej Góry</li> <li>– śluby lwowskie Jana Kazimierza</li> <li>– Stefan Czarniecki i wojna podjazdowa</li> <li>– postanowienia pokoju w Oliwie</li> </ul>	<p>Chmielnickiego na Ukrainie.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• sytuuje w czasie, lokalizuje i omawia najważniejsze bitwy w XVII wieku.</li> <li>• wyjaśnia główne przyczyny wojen Rzeczypospolitej z Turcją.</li> <li>• sytuuje w czasie, lokalizuje i omawia najważniejsze bitwy w XVII wieku.</li> <li>• Opisuje konflikt o wpływy w Mołdawii: bitwy pod Cecorą i pod Chocimiem</li> </ul> <ul style="list-style-type: none"> <li>– wojna z Turcją w 1672r.</li> <li>– pokój w Buczaczu</li> <li>– Jan III Sobieski królem Rzeczypospolitej</li> <li>– zwycięstwo pod Chocimiem</li> <li>– odsiecz wiedeńska.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• sytuuje w czasie, lokalizuje i omawia najważniejsze bitwy w XVII wieku.</li> <li>• dokonuje oceny następstw politycznych, społecznych i gospodarczych wojen w XVII wieku.</li> <li>• rozpoznaje charakterystyczne cechy kultury baroku, odwołując się do przykładów architektury i sztuki we własnym regionie.</li> </ul>
---	---	---	---	--

		– skutki potopu szwedzkiego: gospodarcze (spustoszenie majątków szlacheckich) i kulturalne (grabieże i zniszczenia).		
<b>Rozdział IV: Od absolutyzmu do republiki.</b> <b>Podstawa programowa: XII.1,2,3,4; XIV.1,2,3.</b>				
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Wskazuje przyczyny konfliktu między królem a angielskim parlamentem</li> </ul> <p>– przebieg i rezultat wojny domowej w Anglii.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Definiuje oświecenie jako „wiek rozumu”.</li> <li>Wymienia cechy sztuki klasycystycznej.</li> <li>Opisuje osadnictwo europejskie w Ameryce Północnej.</li> </ul>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Zna znaczenie terminów: <i>hugenoci, kardynał, arystokracja, Król Słońce, manufaktura, import, cła wewnętrzne.</i></li> <li>Zna znaczenie terminów: <i>purytanie, nowa szlachta, rojaliści, republika, lord protektor, monarchia parlamentarna.</i></li> <li>Wie jakie było oświeceniowe podejście do kwestii religii.</li> <li>Zna znaczenie terminów: <i>oświecenie, „wiek światła”, ateizm, władza ustawodawcza, władza wykonawcza, władza</i></li> </ul>	<p>Uczeń:</p> <p>Omawia Edykt nantejski i jego konsekwencje</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– rządy Ludwika XIII</li> <li>– rola kardynała Richelieu w kształtowaniu się absolutyzmu francuskiego</li> <li>– rządy absolutne Ludwika XIV</li> <li>– rozwój gospodarki francuskiej</li> <li>– wpływ władzy absolutnej na rozwój nauki, sztuki i architektury (Wersal)</li> <li>Opisuje rolę Olivera Cromwella w polityce republiki angielskiej</li> <li>– powrót do monarchii – ustrój monarchii parlamentarnej</li> <li>– utworzenie Wielkiej Brytanii</li> <li>krytyka rządów absolutnych</li> </ul>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>opisuje idee Oświecenia, podaje przykłady ich zastosowania w nauce, literaturze, architekturze i sztuce</li> <li>charakteryzuje zasadę trójpodziału władzy Karola Monteskiusza i zasadę</li> <li>umowy społecznej Jakuba Rousseau.</li> <li>charakteryzuje reformy oświeceniowe wprowadzone w Prusach, Rosji i Austrii.</li> <li>omawia przyczyny i następstwa amerykańskiej wojny o niepodległość;</li> <li>wymienia instytucje ustrojowe Stanów Zjednoczonych,</li> </ul>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>charakteryzuje, na przykładzie Francji Ludwika XIV, ustrój monarchii absolutnej.</li> <li>charakteryzuje oraz wymienia główne cechy monarchii parlamentarnej, wykorzystując informacje o ustroju Anglii.</li> </ul>

	<p><i>sądownicza, Wielka encyklopedia francuska, maszyna parowa, Panteon, tympanon, kopuła.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Zna znaczenie terminów: <i>absolutyzm oświecony.</i></li> <li>• Zna znaczenie terminów: <i>bojkot, bostońskie picie herbaty, konstytucja, prezydent, Kongres, Izba Reprezentantów.</i></li> </ul>	<p>– idea trójpodziału władzy Monteskiusza  – państwo jako umowa społeczna według Jana Jakuba Rousseau  – rozwój nauki w XVIII wieku (matematyka, astronomia, fizyka, chemia, medycyna, biologia)  – wybrane wynalazki epoki oświecenia.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Charakteryzuje wzrost potęgi monarchii austriackiej, Królestwa Prus i Cesarstwa Rosyjskiego</li> <li>• reformy Piotra I: rozwój armii, administracji i floty</li> <li>• zmiany kulturowo-obyczajowe w Rosji</li> <li>• absolutyzm oświecony w Austrii</li> <li>• –rozkwit militarny i gospodarczy Prus za panowania Fryderyka Wilhelma I i Fryderyka II</li> </ul>	<p>wyjaśnia ich funkcjonowanie;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• ocenia sposób, w jaki konstytucja amerykańska realizowała w praktyce</li> <li>• zasadę trójpodziału władzy;</li> <li>• przedstawia wkład Polaków w walkę o niepodległość Stanów Zjednoczonych.</li> <li>• Charakteryzuje konflikt pomiędzy władzami brytyjskimi a mieszkańcami trzynastu kolonii amerykańskich</li> <li>• – wojna o niepodległość Stanów Zjednoczonych</li> <li>• – Polacy w wojnie o niepodległość Stanów Zjednoczonych (Tadeusz Kościuszko, Kazimierz Pułaski)</li> <li>• – konstytucja Stanów Zjednoczonych i trójpodział władzy</li> </ul>	
<b>Rozdział V: Upadek Rzeczypospolitej.</b>				



**Podstawa programowa: XIII.1,2,3,4; XVI.1,2,3,5; XVII.1,2.**

<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Opisuje rozwój szkolnictwa.</li> <li>• Zna postać Tadeusza Rejtana.</li> <li>• Charakteryzuje polską literaturę oświeceniową.</li> <li>• Wie jakie były okoliczności zwołania Sejmu Wielkiego.</li> </ul>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Zna znaczenie terminów: <i>konfederacja, sejm niemy, anarchia, epoka saska, Collegium Nobilium.</i></li> <li>• Potrafi wymienić reformy sejmku rozbiorowego, ustanowienie Komisji Edukacji Narodowej.</li> <li>• Zna znaczenie terminów: <i>Familia, prawa kardynalne, Szkoła Rycerska, sejm rozbiorowy, Komisja Edukacji Narodowej.</i></li> <li>• Charakteryzuje narodziny Teatru Narodowego</li> <li>• – mecenat Stanisława Augusta Poniatowskiego i obiady czwartkowe</li> <li>• – sztuka klasycystyczna w Polsce (pałac Na Wodzie)</li> <li>• – reforma szkolnictwa po pierwszym</li> </ul>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Charakteryzuje unię polsko-saska i jej skutki</li> <li>• – wielka wojna północna i wojna domowa w Rzeczypospolitej</li> <li>• – sejm niemy i wzrost zależności Rzeczypospolitej od sąsiadów</li> <li>• – podwójna elekcja Augusta III i Stanisława Leszczyńskiego</li> <li>• – charakterystyka rządów Augusta II i Augusta III</li> <li>• – projekty reform Stanisława Leszczyńskiego i Stanisława Konarskiego.</li> <li>• Wymienia okoliczności wyboru Stanisława Poniatowskiego na króla Rzeczypospolitej</li> <li>• reformy Stanisława Augusta</li> </ul>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• omawia przyczyny i charakteryzuje przejawy kryzysu państwa w epoce saskiej</li> <li>• – charakteryzuje projekty reform ustrojowych Stanisława Leszczyńskiego i Stanisława Konarskiego</li> <li>• – omawia zjawiska świadczące o postępie gospodarczym, rozwoju kultury i oświaty</li> <li>• – ocenia pozycję międzynarodową Rzeczypospolitej w czasach saskich.</li> <li>• rozpoznaje charakterystyczne cechy polskiego oświecenia i charakteryzuje przykłady sztuki okresu klasycyzmu z uwzględnieniem własnego regionu.</li> </ul>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• podaje przykłady naprawy państwa za panowania Stanisława Augusta Poniatowskiego .</li> <li>• charakteryzuje cele i konsekwencje konfederacji barskiej</li> <li>• – sytuuje w czasie I rozbiór Rzeczypospolitej i wskazuje na mapie zmiany terytorialne.</li> <li>• podaje przykłady naprawy państwa za panowania Stanisława Augusta Poniatowskiego, w tym osiągnięcia Komisji Edukacji Narodowej.</li> <li>• sytuuje w czasie obrady Sejmu Wielkiego oraz uchwalenie Konstytucji 3 maja; wymienia reformy Sejmu Wielkiego oraz najważniejsze</li> </ul>
--	---	---	---	--

	<p>rozbiór Polski (Komisja Edukacji Narodowej i Towarzystwo do Książ Elementarnych).</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Zna znaczenie terminów: <i>teatr narodowy, obiady czwartkowe, portyk, belweder, szkoła parafialna.</i></li> <li>• Zna znaczenie terminów: <i>Sejm Wielki, Straż Praw, konfederacja targowicka, detronizacja, emigracja.</i></li> <li>• Zna znaczenie terminów: <i>naczelnik, insurekcja, kosynierzy, uniwersał.</i></li> </ul>	<p>Poniatowskiego (reforma monetarna, założenie Szkoły Rycerskiej)</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• – konfederacja barska</li> <li>• – okoliczności i skutki pierwszego rozbioru Rzeczypospolitej.</li> <li>• Wymienia – okoliczności wybuchu powstania kościuszkowskiego – przebieg powstania (zwycięstwo pod Racławicami, Uniwersał połaniecki, bitwa pod Maciejowicami, rzeź Pragi) – trzeci rozbiór Polski – przyczyny utraty niepodległości</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• sytuuje w czasie III rozbiór Rzeczypospolitej i wskazuje na mapie zmiany</li> <li>• terytorialne po każdym rozbiórze</li> <li>• – przedstawia przyczyny i skutki powstania kościuszkowskiego</li> <li>• – rozróżnia przyczyny wewnętrzne i zewnętrzne upadku Rzeczypospolitej.</li> <li>• Opisuje – reformy wprowadzone przez Sejm Wielki – postanowienia Konstytucji 3 maja – zawiązanie konfederacji targowickiej – wojna polsko-rosyjska w 1792 roku – drugi rozbiór Polski</li> </ul>	<p>postanowienia Konstytucji 3 maja</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• – wyjaśnia okoliczności zawiązania konfederacji targowickiej i przedstawia jej następstwa</li> <li>• – sytuuje w czasie II rozbiór Rzeczypospolitej i wskazuje na mapie zmiany</li> <li>• terytorialne po każdym rozbiórze.</li> </ul>
<p><b>Rozdział VI: Rewolucja francuska i okres napoleoński.</b>  <b>Podstawa programowa: XV.1,2; XVIII.1,2,3,4.</b></p>				
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Opisuje sytuację ekonomiczną i społeczno-polityczną</li> </ul>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Charakteryzuje początek rewolucji francuskiej</li> </ul>	<p>Uczeń:</p> <p>Opisuje obalenie monarchii we Francji i proklamowanie republiki – terror jakobiński</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• wyjaśnia główne przyczyny rewolucji i ocenia jej rezultaty</li> </ul>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• charakteryzuje zmiany polityczne w Europie w okresie napoleońskim</li> </ul>

<p>Francji pod rządami Ludwika XVI</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• przyczyny wybuchu rewolucji francuskiej.</li> <li>• Charakteryzuje armię Napoleona Bonapartego.</li> <li>• Opisuje wyprawę Napoleona na Rosję i jej skutki.</li> <li>• Opisuje losy Polaków po III rozbiorze</li> <li>• – emigracja do Francji</li> <li>• Zna postać księcia Józefa Poniatowskiego.</li> <li>• Potrafi wytłumaczyć – mit napoleoński.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• – uchwalenie Deklaracji praw człowieka i obywatela</li> <li>• – wprowadzenie monarchii konstytucyjnej</li> <li>• –Zna znaczenie terminów: <i>Stany Generalne, stan pierwszy, stan drugi, stan trzeci, burżuazja, Zgromadzenie Narodowe, Konstytuanta, monarchia konstytucyjna.</i></li> <li>• Zna znaczenie terminów: <i>republika, gilotyna, radykalizm, jakobini, terror, dyktatoriat.</i></li> <li>• Zna znaczenie terminów: <i>korupcja, zamach stanu, konsulat, pierwszy konsul, Związek Reński, bagnety, karabin skalkowy, grenadier, tasak.</i></li> <li>• Zna znaczenie terminów: <i>Wielka Armia, taktyka</i></li> </ul>	<p>– upadek jakobinów i powołanie dyktatoriatu</p> <p>– rządy dyktatoriatu</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Opisuje zamach stanu i obalenie dyktatoriatu przez Bonapartego</li> <li>• Napoleon jako pierwszy konsul</li> <li>• powstanie Cesarstwa Francuskiego</li> <li>• zwycięstwa Napoleona nad Prusami, Austrią i Rosją</li> <li>• pokój w Tylży i wprowadzenie blokady kontynentalnej.</li> <li>• Charakteryzuje kampanię 1813 roku i bitwę pod Lipskiem</li> <li>• – detronizacja Napoleona i zesłanie na Elbę.</li> <li>• Opowiada o zwycięstwie Napoleona nad Austrią i Prusami</li> <li>• – powstanie w Wielkopolsce w 1806 roku</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• analizuje i objaśnia zasady zawarte w Deklaracji Praw Człowieka i Obywatela.</li> <li>• wyjaśnia główne przyczyny rewolucji i ocenia jej rezultaty.</li> <li>• opisuje powstanie Księstwa Warszawskiego, jego ustrój i terytorium</li> <li>• – przedstawia stosunek Napoleona do sprawy polskiej oraz postawę Polaków wobec Napoleona.</li> <li>• Charakteryzuje zorganizowanie Legionów Polskich we Włoszech przez generała Jana Henryka Dąbrowskiego</li> <li>• – stosunki społeczne w Legionach Polskich</li> <li>• – okoliczności powstania <i>Mazurka Dąbrowskiego</i></li> <li>• Charakteryzuje wojnę z Austrią i poszerzenie granic Księstwa Warszawskiego</li> </ul>	<p>i przemiany społeczno-gospodarcze.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• opisuje okoliczności utworzenia Legionów Polskich oraz omawia ich historię</li> <li>• przedstawia stosunek Napoleona do sprawy polskiej oraz postawę Polaków wobec Napoleona.</li> </ul>
--	--	---	---	---

	<p><i>spalonej ziemi, „bitwa narodów”.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Omawia walki Legionów Polskich</li> <li>• – wyprawa na San Domingo</li> <li>• –Zna znaczenie terminów: <i>emigracja, legion, mazurek.</i></li> <li>• Zna znaczenie terminów: <i>szwoleżerowie.</i></li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• – pokój w Tylży: okoliczności powstania i zasięg terytorialny Księstwa Warszawskiego</li> <li>• – ustrój Księstwa Warszawskiego i reformy społeczne</li> <li>• – armia Księstwa Warszawskiego i udział Polaków w kampaniach Napoleona (bitwa pod Somosierrą)</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• – udział Polaków w wyprawie na Rosję i bitwie pod Lipskiem</li> <li>• – likwidacja Księstwa Warszawskiego.</li> </ul>	
--	---	--	--	--

III. Dostosowania wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb uczniów.

### **Podstawa programowa**

Uczniowie z niepełnosprawnością umysłową w stopniu lekkim realizują tę samą podstawę programową, co ich sprawni rówieśnicy. Nauczyciele mają obowiązek dostosować wymagania edukacyjne (niezbędne do uzyskania poszczególnych śródrocznych i rocznych (półrocznych) ocen klasyfikacyjnych z obowiązkowych i dodatkowych zajęć edukacyjnych, wynikających z realizowanego przez siebie programu nauczania) do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia, u którego stwierdzono zaburzenia rozwojowe uniemożliwiające sprostanie tym wymaganiom. Stosowane przez nauczyciela metody, formy i środki dydaktyczne muszą być adekwatne do indywidualnych możliwości i potrzeb psychofizycznych uczniów.

## **Indywidualne dostosowanie wymagań z przedmiotu historia dla ucznia z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim**

Dostosowanie wymagań edukacyjnych w stosunku do możliwości uczniów dotyczy:

### 1. Zasad prezentacji materiału:

- stosowanie ćwiczeń doskonalących szybkość i precyzyjność spostrzegania,
- zwracanie szczególnej uwagi na odróżnianie istotnych szczegółów,
- wydłużanie czasu na zrozumienie prezentowanych treści materiału,
- przekazywanie treści za pomocą konkretów uwzględniając krótkotrwały okres koncentracji,
- podawanie atrakcyjnego wizualnie materiału mniejszymi partiami,
- wykorzystanie w pracy z uczniem jego dobrego poziomu pamięci operacyjnej oraz uwzględnianie wolnego tempa uczenia się.

### 2. Form sprawdzania wiedzy i umiejętności:

- wydłużanie czasu na opanowanie materiału,
- uwzględnianie problemów z funkcją pamięci logicznej i abstrahowania,
- angażowanie ucznia do wypowiedzi ustnej uporządkowanej,
- formułowanie krótkich i precyzyjnych poleceń w pracach klasowych, kartkówkach i testach;

### 3. Zasad oceniania:

W nauczaniu historii konieczne będzie:

- systematyczne powtarzanie i utrwalanie wiedzy,
- prezentowanie i powtarzanie wiedzy w różnych kontekstach, formach oraz z wykorzystaniem różnych środków dydaktycznych,
- realizacja podstawy programowej - ograniczenia się do najważniejszych aspektów omawianego zagadnienia historycznego, bazowania na pamięci mechanicznej ucznia,
- dzielenia treści na małe kroki oraz podejmowania dodatkowych działań wizualizujących treści.

Przy kompleksowej ocenie uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim będą brane pod uwagę:

- aktualne możliwości ucznia, jak i jego ograniczenia,
- wkład pracy,
- zaangażowanie,
- samodzielność w wykonywanych działaniach,
- poziom umiejętności,
- motywacja do pracy,
- systematyczność,
- postępy w rozwoju na miarę indywidualnych możliwości.

Celem oceniania będzie:

- gromadzenie danych o zachowaniu i osiągnięciach uczniów,
- ocena poziomu jego funkcjonowania.

### ***Wymagania edukacyjne***

#### **CELUJĄCY:**

- wiedza na poziomie znacznie przekraczającym wymagania programowe,
- pełne rozumienie wiadomości programowych i na ich podstawie operowanie treściami programowymi,
- samodzielne i sprawne posługiwanie się wiedzą historyczną w teorii i praktyce,
- odpowiedzi ustne i pisemne świadczące o opanowaniu wiedzy we właściwym zakresie problemowym,
- posługiwanie się poprawnym językiem historycznym,

- swobodne operowanie faktami, dostrzeganie między nimi związków, ukazywanie związków między zjawiskami z różnych dziedzin życia,
- aktywność na lekcjach,
- systematyczność i pilność w nauce.

### **BARDZO DOBRY**

- materiał został opanowany we właściwym zakresie problemowym,
- samodzielne i sprawne posługiwanie się wiedzą historyczną w teorii i praktyce (odpowiedzi nie wychodzą poza obowiązujący program nauczania),
- duża szczegółowość w przedstawianiu faktów historycznych,
- podejmowanie samodzielnej oceny zjawisk i faktów historycznych,
- duża aktywność na zajęciach,
- w pracach pisemnych i w wypowiedziach ustnych właściwe używanie terminologii historycznej,
- systematyczność i pilność w nauce.

### **DOBRY**

- materiał nie został w pełni opanowany i rozumiany,
- materiał opanowany w zakresie podstaw programowych,
- w odpowiedziach ustnych lub pisemnych występują drobne błędy rzeczowe i merytoryczne,
- ograniczona umiejętność analizy problemu,
- poprawne stosowanie słownictwa i terminologii historycznej,
- poprawne rozumienie i stosowanie pojęć historycznych,
- poprawne przedstawianie związków przyczynowo-skutkowych,
- uczestnictwo w zajęciach lekcyjnych.

## **DOSTATECZNY**

- materiał został opanowany i zrozumiany w niewielkim stopniu,
- odpowiedzi ustne i pisemne tylko częściowo odpowiadają podstawowym zagadnieniom,
- zdarza się błędne używanie terminologii historycznej,
- sporadyczne używanie właściwych pojęć,
- brak własnej oceny wydarzeń,
- niesamodzielność i odtwórczość w pracach pisemnych i wypowiedziach ustnych,
- bierna postawa na zajęciach,
- w pracach pisemnych i wypowiedziach ustnych ubogie słownictwo, błędne stosowanie terminologii historycznej.

## **DOPUSZCZAJĄCY**

- materiał został opanowany tylko w zakresie podstawowych wiadomości,
- ograniczone, częściowe przedstawianie pojęć historycznych,
- poprawne rozumienie treści programowych przy znacznej pomocy nauczyciela,
- niewielkie umiejętności posługiwania się wiedzą w teorii i w praktyce,
- zaburzona umiejętność wskazywania związków przyczynowo - skutkowych,
- liczne błędy w rozumieniu i używaniu pojęć historycznych,
- umiejętność właściwego doboru materiału, ograniczenie się do jednej płaszczyzny,
- częściowe odwrócenie procesu historycznego,
- ubogie słownictwo, pełne uproszczeń i nieścisłości,
- sporadyczna aktywność na lekcjach,



- sporadyczne przygotowywanie się do zajęć,
- odpowiedzi pisemne i ustne w dużej części nie na temat.

### **NIEDOSTATECZNY**

- materiał nie został opanowany nawet w zakresie wiadomości podstawowych mimo znacznej pomocy nauczyciela,
- nieznanostwo podstawowych faktów z zakresu historii,
- brak umiejtności i stosowania wiedzy w teorii i praktyce,
- błędne rozumienie pojęć, niewłaściwe ich stosowanie,
- prace pisemne i odpowiedzi ustne nie na temat,
- niewypełnianie poleceń nauczyciela,
- brak odrobionych prac domowych,
- brak aktywności na lekcjach.

### **Dostosowanie wymagań z przedmiotu historia dla ucznia ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się.**

#### Dysgrafia

- uczeń powinien siedzieć blisko nauczyciela,
- monitorowanie pracy ucznia (notatki, ćwiczenia),
- precyzyjne formułowanie poleceń,
- dopuszczenie pisma drukowanego oraz prac na komputerze,
- możliwość odczytania pracy domowej w przypadku niewyraźnego pisma,
- umożliwienie zaliczenia części materiału w formie ustnej.

### Dysortografia

- monitorowanie pracy ucznia (notatki, ćwiczenia),
- precyzyjne formułowanie poleceń,
- poprawność ortograficzna nie wpływa na ocenę,
- umożliwienie zaliczenia części materiału w formie ustnej.

### Dysleksja

- uwzględniać trudności z zapamiętywaniem nazw, nazwisk, dat,
- w czasie odpowiedzi ustnych dyskretnie wspomagać, dawać więcej czasu na przypomnienie, wydobyć z pamięci nazw, terminów, dyskretnie naprowadzać,
- częściej powtarzać i utrwalać materiał,
- podczas uczenia stosować techniki skojarzeniowe ułatwiające zapamiętywanie,
- wprowadzać w nauczaniu metody aktywne, angażujące jak najwięcej zmysłów (ruch, dotyk, wzrok, słuch), używać wielu pomocy dydaktycznych, urozmaicać proces nauczania,
- różnicować formy sprawdzania wiadomości i umiejętności tak, by ograniczyć ocenianie na podstawie pisemnych odpowiedzi ucznia,
- przeprowadzać sprawdziany ustne z ławki, niekiedy nawet odpytywać indywidualnie, często oceniać prace domowe.

### Inteligencja niższa niż przeciętna

- w związku z dużym problemem w selekcji i wyborze najważniejszych informacji z danego tematu można wypisać kilka podstawowych pytań, na które uczeń powinien znaleźć odpowiedź czytając dany materiał (przy odpytywaniu prosić o udzielenie na nie odpowiedzi),
- podobnie postępować przy powtórkach,
- pozostawianie większej ilości czasu na przygotowanie się z danego materiału (dzielenie go na małe części, wyznaczanie czasu na jego zapamiętanie i odpytywanie),
- chwalenie za najmniejszy wysiłek,

- docenianie najmniejszego wkładu pracy,
- wskazywanie najważniejszych treści lekcji,
- częste podchodzenie do ucznia w trakcie samodzielnej pracy w celu udzielania dodatkowej pomocy, wyjaśnień,
- zezwolenie na dokończenie w domu niektórych prac wykonywanych na lekcjach.